2e Jaargang No. 34 Zaterdag 22 Mei 1909

DE TRIBUNE

Redactieadres: D. J. WIJNKOOP N. Prinsengracht 10 Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres: J. C. CETON, Wijttenbachstraat 13 Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd. Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

Kongres van de Soc. Dem. Partij

ter vaststelling van het Strijdprogram enz. op ZONDAG 23 MEI, 's morgens 10 uur, in Handwerkers Vriendenkring, Amsterdam.

Bij de Administratie verkrijgbaar:

Die Gründung der Sociaaldemokratische Partij In Nederland (S. D. P.)

Adresse an die Internationale, herausgegeben vom Vorstand der S. D. P., Berlin 1909. Verlag Dr. Ant. Pannekoek, Zehlendorf.

Voor Nederland alleen aan ons adres verkrijgbaar.
Prijs 25 cent, Franco 27 cent.

In den Strijd.

We zitten in ons landje thans vlak voor een verkiezingsstrijd, maar gemeten naar wat in den regel wel zoo'n strijd aan drukte en opwinding medebrengt, moeten we thans zeggen: we zitten in de stilte.

In de stilte. Het was de plicht geweest van een arbeidersklasse, die haar belangen begreep, om te maken dat dit anders was. Maar goed, de Nederlandsche arbeiders — laten we het bekennen, want door onze zwakte goed te erkennen, zijn we reeds op den weg naar versterking — begrijpen hun klassenstrijd in over-, overgroote massa nog niet, zelfs niet voor zoover ze reeds georganiseerd zijn. Maar geen nood. De bourgeoisie zal geen pleizier hebben van de doodschheid, waarmee ze in, overeenstemming met haar eigen belangen, nog op dit oogenblik den politieken strijd hier te lande weet te omhullen. Want alle teekenen zijn daar, dat ook de Hollandsche arbeiders eindelijk gedwongen zullen worden, den politieken strijd op den duur niet meer op die rustige wijze enkel in de verkiezingen te voeren, doch dat het proletariaat aanstonds de agitatie zal moeten voeren door van verkiezing tot verkiezing de bourgeoisie geen rust meer te laten, door den verkiezingsstrijd te verlengen en om te zetten in een duurzamen kierechtstrijd, die de bourgeoisie zal afmatten en het proletariaat nieuwe geestdrift, nieuw inzicht en nieuwe macht zal brengen.

Ja, Hollandsche arbeiders. Juist in de doodsche stilheid van thans is het noodig te zeggen: uw taktiek is verkeerd geweest. Ge ziet het: het valsche antithese-spel van klerikaal en liberaal, dat ge dacht weg te zijn, het wordt listiger en lustiger gespeeld dan ooit. De heeren van links beweren dat het hun leed doet, dat ze zóó valsch spel wéér moeten spelen, maar ondertusschen lachen ze in hun vuistje, dat gij, proleteriaat, de goeie lobbes zooals Heine u eenmaal noemde, het in deze ernstige tijden maar zoo toelaat. En ze spelen het valscher dan ooit: De frase Algemeen Kiesrecht en het aas Staatspensioneering houden ze u voor, en uw politici zijn nog niet slim genoeg, om u voor uw goed vertrouwen in links voldoende te waarschuwen, om u duidelijk te maken op grond van de historie van onze politiek en de wetenschap van onze maatschappij, dat op het oogenblik het A. K. der burgerpartijen, voor zoover ze dat dan meenen, beteekent versterking van de burgerlijke macht, en dat hun Staatspensioneering op het oogenblik een dood aas is, waaraan ge niets zult hebben.

Proletariaat, gij moet dat burgerlijk spel bederven, niet omdat gij hun geen spel gunt, maar omdat zij met uw klasse-belangen spelen. Men zegt u wel, dat links beter is dan rechts. Ja soms, maar thans?

Wie heeft het A. K. meer verraden, links of rechts? Rechts, dat bijna nooit met het woord A. K. aankomt, of links, dat sinds jaren er over praat, schijn-manoeuvres uitvoert, maar niets ervoor doet? Reeds in 1886 bij den eersten Kiesrechtstrijd heeft Goeman Borgesius, het hoofd der „demokratische" liberalen, immers de man die de „demokraten" onder de liberalen aan de Konservatieven heeft weten te binden, en dat nog doet om de antithese van liberaal-klerikaal ten nadeele van het proletariaat vast te houden, reeds in 1886 heeft hij, in zijn politieke jeugd, het politieke verraad gepleegd, door het tegenwoordige Kiesrecht-artikel in de Grondwet mogelijk te maken en daarmede het A. K. uit te sluiten. En politiek verraad aan de zaak van de demokratie, die hij zeide te dienen, is *immer* zijn werk geweest. Tien of twaalf jaar later heeft hij, zelf Minister, een technische herziening van het Kiesrecht in plaats van het A. K. gegeven, tweede manoeuvre om niet tot A. K. te komen. Onder zijn Ministerie zijn de barre Legerwetten van 1901 tot stand gekomen, waaronder het Hollandsche proletariaat thans zucht, wetten waarmede hij meteen de antithese bevestigde, door de twistappel uit het klerikale kamp weg te ruimen. Heeft Borgesius zich er niet in 1908 op beroemd de arbeidersklasse minstens zoo goed tegen den grond te kunnen werpen, als Kuyper het deed? En is Borgesius niet de man van die andere schijn-manoeuvre voor het Kiesrecht, het blanco-artikel, waardoor niet alléén de Vrijzinnig-Demokraten zich hebben laten beet nemen? En dezen politicus, die tot taak heeft het politiek verraad tegen de arbeidersklasse te organiseeren, die in de laatste jaren een uitstekend handlanger heeft gekregen in den óók-demokratischen Prof. Treub, dezen politicus en zijn partij, de Liberale Unie zouden de arbeiders ook maar in het minst mogen vertrouwen, nu hij hun de *woorden* Algemeen Kiesrecht en Staatspensioneering tracht voor te houden!

Neen, arbeiders, het staat thans zóó. Algemeen Kiesrecht, zooals gij dat hebben moet, onverzwakt, krijgt gij bij de tegenwoordige machtsverhoudingen van links noch rechts, van Liberale Unie, noch de Vrijz.-Dem. Partij, van Borgesius, noch Treub. Er is evenwel groote kans op Grondwetsherziening, maar dat juist moet u bij de tegenwoordige verhoudingen wantrouwend maken. Stelt u te weer! Strijdt om de macht! Organiseert en agiteert op socialistische wijze voor het A. K. en voorloopig daarvoor alleen. Dan alleen zult ge de heerschende klasse dwingen uw macht bij de Grondwetsherziening niet te verkleinen. Dan alleen kunt ge de hoop voeden, door uw nieuwe macht nog sociale hervormingen af te dwingen.

Daarom, arbeiders, vóór en na de verkiezingen in den strijd. Verbreekt gij de stilte, die voor de bourgeoisie zoo best is, door den strijd voor de Sociaaldemokratie en het Algemeen Kiesrecht.

WP.

Bezieling.

Ook zonder een zoo onverdachte getuigenis, als ons blad voor eenige weken kon afdrukken, wisten we het: de Marxisten zijn in de oude partij altijd de beste werkers geweest. En het kon ook niet anders. Niet omdat zij van nature ijveriger of opofferender zijn hebben onze menschen over 't algemeen meer gedaan, maar omdat zij Marxisten zijn. Dat wil zeggen omdat bij hen steeds het ideaal, het einddoel op den voorgrond stond en wel niet enkel als iets dat zij vurig wenschten, maar vooral ook als iets, waarvan zij zeker wisten dat het eenmaal werkelijkheid zou worden.

Het is onmogelijk bezieling te putten uit het berekenen van de kansen op kleine hervormingen in het politieke schaakspel. Het is onmogelijk in geestdrift te geraken voor een tienurenwet. Het is onmogelijk verrukt te worden door de „toenadering" der burgerpartijen. Het denken aan al die schoone zaken kan arbeiders naar openbare vergaderingen doen stappen, het kan hen er toe brengen hun stem te geven aan sociaaldemocraten, maar de vurige en onvermoeide strijders, die wij noodig hebben, vermag het niet van hen te maken. Verkiezingsgeestdrift, periodiek oplaaiend (en bij hoevelen dan nog!) en even snel weer in het niet zinkend, die wekt ook een klein doel; durende bezieling geeft slechts het streven naar het hoogste.

De dagelijksche strijd brengt mede dagelijksche teleurstelling en dagelijkschen tegenspoed. Wij vorderen langzaam, stuiten telkens op bekrompenheid, lafheid en onverschilligheid, op moedeloosheid en verraad. Vervolging en broodeloosheid dreigen voortdurend. Welnu, het is onmogelijk vol te houden en zonder omzien door te gaan, als men niet voortdurend bezieling put uit het ideaal van de vrijheid aller menschen en de zekerheid van zijn verwezenlijking. Dan alleen telt men alle tegenslagen licht, begrijpt dat zij onvermijdelijk zijn en ziet vaak in den schijn van teruggang de schrede voorwaarts verborgen. Maar dan ook kán men niet anders dan ijveren, dan voelt men dat alleen die strijd zijn leven een doel vermag te geven en is men bereid alles voor dat eene te offeren.

Het spreekt van zelf: we zijn geen van allen volmaakte sociaal-democraten en ook onder de Marxisten zijn er nog niet velen van wie getuigd kan worden dat strijd en einddoel hun alles zijn. Maar de behoefte om iets, om veel te doen zal bij hen toch ongelijk grooter zijn, moeten zijn, dan bij wie aan het hooge maar verre ideaal nauwelijks als aan een illusie denken tusschen het streven naar leniging van oogenblikkelijken nood — een leniging die strijden voor het ideaal hun eerder zou brengen.

Daarom moet van onze partij de innerlijke kracht grooter zijn dan van de S. D. A. P. en zullen onze honderdtallen voor de vrijmaking der arbeiders meer vermogen dan de duizenden ginds.

v. S.

Herstemmingstaktiek.

Bij de herstemmingen gaat het er niet om, van twee kwaden de minst kwade te kiezen; deze uitdrukking is alleen juist als ze bedoelt uit te drukken, dat wij dengene, op wien wij dan stemmen, net zoo goed als zijn tegenkandidaat, als een *vijand* beschouwen. Wie die zin letterlijk opvat, zal bij herstemming nooit tot onthouding kunnen komen; altijd is er wel eenig verschil tusschen de twee burgerlijke kandidaten, altijd is de een wel iets minder kwaad dan de ander.

Bij de herstemmingen is het enkel de vraag, door welke houding wij *onze eigen doeleinden* het best bevorderen. Niet: wie is voor de arbeiders in eenig ander opzicht verkieslijker of sympathieker, maar

door wiens keuze wordt *ons* groote doel, de bevrijdingsstrijd der arbeiders, het meest bevorderd. Tak zei eens — wij meenen op het Haagsche kongres der S.D.A.P. — dat men de lijn der klassepolitiek niet bij de herstemmingen kan doortrekken; daar moeten andere overwegingen beslissen. Dit is onjuist: de arbeidersklasse kan en moet in haar houding in de herstemming de lijn der klassepolitiek, die zij bij de eerste stemming volgde, wel degelijk doortrekken.

Hoe kan ze dat?

Het optreden der arbeidersklasse drijft sommige burgerlijke groepen tot sociale hervormingen. Daarmee hopen ze het ontwakende klassebewustzijn weer te verdooven, de ontevredenheid te dempen. De belangrijkste, maar voor de bourgeoisie gevaarlijkste hervorming is het Algemeen Kiesrecht. Dit geeft aan de arbeidersklasse een groote macht, evenredig met haar talrijkheid en haar klassebewustzijn. Maar burgerlijke demokraten kunnen daar toch vóór zijn, omdat zij zien, dat zij anders, tegenover de macht der konservatieven, geen hervormingen door kunnen zetten, die de arbeiders eenigermate bevredigen, en ook, omdat zij daardoor de stemmen der arbeiders voor zich hopen te winnen. Geen abstrakt, in de lucht hangend „demokratisch beginsel" leidt hen, maar deze zeer reëele overwegingen tot behoud van het kapitalistisch stelsel.

Daarom zullen deze demokraten altijd, waar het maar kan, aan het „democratisch beginsel" ontrouw worden. Zij zullen voortdurend probeeren, aan de arbeiders het A. K. *niet* te geven, mits zij tegelijk maar de arbeiders *in den waan* kunnen brengen, dat zij het wel willen geven. Zij zullen probeeren uit de moeilijke keuze zich zoo uit te redden, dat aan de arbeiders deze belangrijke hervorming onthouden wordt en toch hun klassebewustzijn verduisteren, toch door schijn van vooruitstrevendheid de stemmen der arbeiders zien te winnen.

De arbeiders van hun kant hebben hier maar één taktiek tegenover te stellen: toonen, dat ze zich niet in de luren laten leggen. Wil de bourgeoisie, dat wij over haar bereidwilligheid, hervormingen te geven, iets gunstiger zullen denken: dàn alleen tegen werkelijke, echte hervormingen. Treedt een groep, een partij werkelijk voor echt algemeen kiesrecht op, dan krijgt zij onzen vollen steun, al weten wij hondermaal dat ook zij een vijand, zelfs de sluwste vijand is. Maar tracht deze groep, deze partij ons met schijnmanoevres te bedriegen, dan zeggen de arbeiders eenvoudig: geen man en geen stem, al verklaart zij zich ook voor honderd begeerenswaardige hervormingen.

Troelstra heeft in Rotterdam gezegd, dat als de arbeiders die leuze — alleen vóórstanders van *ons* A.K. steunen — aanvaardden, men niemand zou kunnen steunen. Welnu, wat zou dat? Dat is niet onze schuld. De zaak is, dat *in het algemeen* een herstemmingsleuze, waarvoor geen enkel burgerlijk kandidaat te vinden is, een onding is. In het algemeen stellen wij een herstemmingsleuze, waar sommige tegenover ons staande politici of partijen wel onder vallen. Maar dat algemeen standpunt kan meebrengen, dat *in bepaalde bijzondere gevallen* geen enkel of bijna geen burgerlijk politicus voor onzen steun bij herstemmingen in aanmerking komt.

Zulk een geval ligt nu juist in dit jaar voor ons. De burgerlijke demokraten, die na het eerste politieke optreden der arbeiders zich voor het A.K. uitspraken, hebben spoedig daarna den anderen weg ingeslagen. Het blanco artikel was een eerste poging, door niets wezenlijks te beloven, toch bij de arbeiders over wat de bourgeoisie hun wilde geven illusies te wekken, en, wat van onmiddellijk belang was, hun stem te winnen.

Deze poging gelukte maar al te goed. Of de massa der socialistische kiezers in 1905 er in liep, is onzeker, daar zij zich voornamelijk door den wensch Kuyper te laten vallen, heeft laten leiden. Maar de leiders der S D.A.P. liepen er des te grondiger in; Troelstra verklaarde de beteekenis van den 28 Juni op deze wijze en bood aan Mevr. blanco-Concentratie een rekening „voor aan UEd. geleverd 16 districten" aan, waarvoor „de arbeiders" van haar sociale hervormingen en een blanco kieswet verwachtten. De politieke taktiek van de revisionistische leiders der S.D.A.P. werd nu die der blijde verwachting; helaas bleek hier voor hen te gelden wat onze Duitsche pers zoo vaak over de vrijzinnigen spot: „Hoffen und Harren, macht manchen zum Narren." (Hopen en wachten maakt menigeen tot een dwaas.)

Het was op de vingers na te tellen, dat het welslagen dezer bedriegelijke taktiek der burgerlijke demokraten hen nog meer zou aanmoedigen. Nu de politieke leiders van het proletariaat er zoo ingeloopen waren, konden de liberalen verder gaan op dezen weg. Ze bleven nu niet meer bij een blanco artikel staan, dat de mogelijkheid voor het A.K. zou openen, maar spraken zich nu uitdrukkelijk voor een ander kiesrecht uit, dan het A.K. dat de arbeiders eischten. Misschien zou het daarmee wel weer lukken, de stemmen der arbeiders te vangen.

Het algemeen kiesrecht voor mannen en voor ongehuwde vrouwen boven een zekeren leeftijd beteekent hetzelfde als algemeen kiesrecht met *een dubbele stem* voor de bourgeoisie. Want de vrouwen, die dan kiesrecht krijgen, behooren meest tot de intellektueelen, die politiek met de bourgeoisie meestemmen. Zouden wij onze stem geven aan een wetsontwerp, dat algemeen kiesrecht met meervoudige stemmen voor de bourgeoisie wilde invoeren? Toch zeker niet. Een stap naar het A.K. is het niet, eer er vandaan, want is dit A.K. met beperkt vrouwen-kiesrecht er eenmaal, dan zal het lang duren voor het kiesrecht op alle vrouwen uitgebreid wordt. En toch hopen hier de liberalen op den steun der arbeiders bij de stembus, om kandidaten er door te krijgen, die ons „beloven", dit meervoudig stemrecht in te voeren!

Deze hoop was echter verklaarbaar door de vroegere houding der arbeiders. Bovendien zaten de liberale „demokraten" van andere zijde in het nauw. Zonder toestemming der oud-liberalen kunnen ze geen kiesrecht hervormingen er door krijgen; hun heele politiek berust op 't streven rechts de oud-liberalen, links de sociaaldemokraten op één zelfde program mee te krijgen. Het blanco ontwerp was de oud-liberalen te gevaarlijk; ze zeiden dankje

Nu dus geprobeerd met iets, dat wat minder gevaarlijk is en mogelijk bij deze konservatieven genade vindt. Maar verliezen ze daarbij aan de linksche kant niet netzooveel als ze aan de rechtsche winnen? Zullen de arbeiders nu niet op hun beurt dankje zeggen?

Het Rotterdamsche congres heeft getoond, dat het politiek klasse-instinkt bij de arbeiders, wier inzicht door het revisionisme bedorven is, geringer is dan bij de konservatieve bezitters. De eenige verklaring, die voor deze houding der revisionistische leiders te vinden is, is dat zij er aan wanhopen, door krachtigen strijd een werkelijk A.K., zooals de arbeiders het verstaan, te krijgen. Wie in de politiek alles van parlementaire kombinaties verwacht, moet wel tot het geloof komen, dat men zulk een hervorming niet krijgen kan, zooals wij die wenschen, maar dat wij tevreden moeten zijn met de wijze waarop de regeerende groepen haar geven willen.

A. P.

Blinde leidslieden der Blinden.

't Was in Het Bildt, een van de dorpen van Friesland, in 't jaar 1908 en '09 De crisis had ook daar gewoed, ondanks de voorspellingen, die men gedaan had, dat ze nooit meer zou terugkomen. Ook de landarbeiders hadden er de treurige gevolgen van ondervonden. Waren ze anders al gedoemd van den heel vroegen morgen tot den heel laten avond te werken, leek hun de 10-urendag zelfs een bijna onbereikbaar ideaal, laat staan de 8-urendag, thans was er zelfs voor velen hunner geen werk geweest.

En ze zonnen op middelen om een einde te maken aan hun droevig bestaan.

Hadden ze maar ieder een klein stuk grond, waarvan de opbrengst hen in staat zou stellen er zonder dien buitengewoon langdurigen en zwaren arbeid van te leven!

Dan waren ze, althans voor een goed deel uit de ellende. Dan was werkloosheid ten minste niet meer mogelijk en hadden ze meerdere zekerheid, in hun bestaan en dat der hunnen te kunnen voorzien.

Er waren van hun mannen in het bestuur der gemeente, aan wie ze hun belangen hadden toevertrouwd, die zich socialisten noemde; al begrepen ze 't socialisme niet, toch deden ze hun best de belangen dier kleine verdrukte arbeiders te behartigen.

En ze dienden bij den Raad der Gemeente een voorstel in, grond te koopen voor die arbeiders, een groot stuk grond en dat te verdeelen in kleinere stukken, waarop een gezin een bestaan zou kunnen vinden. Die grond bracht zijn rente wel op en bovendien genoeg voor 't levensonderhoud. Zoo zouden ze dan jaar op jaar doorgaan en een dorp hebben geschapen van allemaal kleine boertjes, elk met een stukje grond, waarop ze tevreden zouden kunnen leven, zonder vrees voor 't noodige.

Die mannen en meerderen van hun landarbeiders noemden zich socialisten; doch we zeiden reeds dat ze het socialisme niet begrepen. Ze meenden juist dat dit het ware socialisme was en stoorden zich niet aan de uitspraken van hun partij, die gezegd had, dat de arbeiders zoo niet zouden overwinnen, ja die overwinning tegenwerkten. Doch die uitspraak was al lang geleden en de arbeiders van die partij geloofden 't zelve niet recht. Bovendien 't was dicht bij de verkiezingen voor afgevaardigden naar de Tweede Kamer en die landarbeiders kozen mee en brachten hun stemmen uit op de vertegenwoordigers dier partij. Daarom zei men er maar niets van. Een enkele, die 't blad voor de raadsleden schreef, trachtte hen te bekeeren van den waan en wees hun op 't partijbesluit.

Doch 't baatte niet, want al hun medestanders dachten er precies zoo over. En bovendien waren ze bang, dat dan hun kamerlid niet zou worden verkozen. 't Kon wel 1000 stemmen schelen, zei men. Overigens sprak er in die partij, waarin er nog velen waren, die de beteekenis van 't besluit heel goed begrepen, niemand over. Velen hunner waren blinde leidslieden dier blinden, anderen ook hoorende doof.

Want de arme landarbeiders van Het Bildt kunnen zoo niet geholpen worden. Ze meenen met hun leiders nog te leven in een tijd honderden jaren geleden, toen ieder zijn eigen grond verbouwde, ieder in eigen behoefte voorzag, toen de gemeenschap klein was en de behoeften gering waren. Ze weten niet dat ze leven in een zich ontwikkelende kapitalistische maatschappij, die de kleinen hun bezit ontneemt en 't brengt in handen van enkele grooten.

Als hun voorstel was aangenomen, dan hadden ze 13 landarbeiders, die tot nogtoe met de anderen meevochten om hooger loon, om korter arbeidstijd, die langzamerhand met de bewuste arbeiders zouden gaan meevechten voor hun gemeenschappelijke eischen, voor een vervanging van 't kapitalistisch stelsel, door een gemeenschappelijk stelsel van productie, gemaakt tot pachters, tot kleine boertjes met heel andere belangen. Dat waren dan menschen geworden, die graag zagen dat hun product zoo duur mogelijk betaald werd, die wel zijn te vinden voor protectie, voor bescherming die hun voortbrengselen voor de arbeiders duurder maakt.

Hoe meer arbeiders ze zoogenaamd „in beteren doen" zouden brengen, hoe meer beletselen ze hadden geschapen voor eigen strijd, hoe meer vijanden voor den strijd der arbeidersklasse.

Want ook die kleine boertjes moeten produceeren voor de wereldmarkt. Het vlas, dat ze telen het graan dat ze verbouwen, is geen product meer voor eigen gebruik.

De sociaal-democratie weet, dat de kleine boertjes niet zijn te helpen. Zij kunnen den concurrentiestrijd met de grooten, met de heele grooten niet volhouden, omdat deze veel goedkooper kunnen produceeren dan zij.

De Sociaal-democratie weet, dat dit in strijd is met de economische ontwikkeling der maatschappij. Zij kan niets doen om het kleine bedrijf staande te houden, laat staan het te ontwikkelen. Het zijn de kapitalisten en groot grondbezitters die de kleine boeren onteigenen en de prijs van hun product bepalen.

Ook den kleinen boer rest niets anders dan den bekrompen strijd voor een treurig bestaantje te verlaten en deel te nemen aan de groote worstelstrijd voor 't stichten van een nieuwe maatschappij.

De Sociaal-democratie heeft dit den kleinen boer te zeggen, in stede van hem dwaze voorspiegelingen te doen omtrent een mogelijke ontwikkeling van 't kleinbedrijf op landbouwgebied.

Een partij, die dat niet kan, begrijpt de maatschappij niet, waarin ze leeft.

De eenige partij, die dit wel kan, die uit haar program de verplichting voelt, dit ook steeds en overal te doen en nimmer te schipperen om den wille van verlies van stemmen voor kamerzetels en wat dies meer zij, is de

Sociaal-Democratische Partij.

C.

De Liberale-Unie en Staatspensioneering.

Wel mogen de arbeiders de Unie leuze, „Sociale Hervormingen," *bij voorkeur* in de richting van staatspensioneering, om tegemoet te komen in de nooden van die medeburgers, wien het niet gelukt is, als zij oud geworden zijn in eigen levensonderhoud te voorzien," wantrouwen.

In een Vrijdag 7 Mei gehouden openbare vergadering te Den Helder, waar de candidaat der „Vrijzin-

nigen" in het kiesdistrict Helder, de oud-Minister De Meester voor de kiezers optrad, is dat zeer duidelijk uitgekomen.

Naast veel vaags, wat door dezen Unie-liberaal werd gezegd, staat de positieve uitspraak van dezen Kamercandidaat

„dat hij, indien *staatspensioneering zonder premiebetaling* geen kans van aanneming zou hebben, stemmen zou voor....

verplichte verzekering (Duitsche stelsel)."

De arbeiders kunnen dezen spreker voor nog iets anders dankbaar zijn. Het komt niet vaak voor, dat een kapitalisten- of kapitalisme-vertegenwoordiger zich zoo open uitlaat als deze spreker dat deed, met ongeveer de volgende woorden:

„Onder de motieven, die de liberale Unie vóór staatspensioneering deden zijn althans vóór de richting naar staatspensioneering, behoort zeker wel genoemd te worden de overweging

„dat het uitzicht voor den arbeider, op den ouden dag na een leven van arbeid, nog armoede te zullen hebben, hem gedurende zijn krachtigste jaren terneerdrukt, beangst."

„Het is daarom in het belang van den staat, deze zorg van hen weg te nemen,

opdat hij zijn volle productiviteit kunne ontplooien."

Ziet ge arbeiders, dat is klare wijn en arbeidersliefde op 'n koopje. Staatspensioneering om aan de arbeiders de energie te geven, die het kapitalisme van hen noodig heeft, althans wil hebben.

Staatspensioneering dus om de arbeiders wat minder donker de toekomst te doen inzien en door de zorg, die hen beknelt van hen af te wentelen, de lust en energie te verhoogen om dan het kapitalisme ook dat nog te doen opslorpen. Het kapitalisme wat op zijn beurt de eventueel verhoogde belastingen toch weer haalt uit de arbeiders zelf.

Kunnen wij den Oud-Minister dankbaar zijn voor zijne eerlijke en openhartige mededeeling, ons rest de taak de arbeiders bijtijds te doen zien hoe het met de liefde voor sociale hervormingen in de Liberale Unie gesteld is.

En hen te leeren hoe het kapitalisme in al zijne onderscheidene vormen beproeft uit de arbeiderslijven te halen, wat er te halen is

ook als het lief doet tegen hen.

Past op, het is alles kattenliefde. BURM.

Van de Leidsche textielarbeiders.

In Leiden met zijn drie à vierduizend textielarbeiders had de vakbond „Eendracht" onlangs een openbare propaganda-vergadering uitgeschreven. Echter, de spreker kwam vergeefs — er waren (schrik niet) een tiental hoorders verschenen! Er was een gelijktijdige vergadering van een fabrieksziekenpot, er was nog iets te doen — misschien waren er anders wel twintig geweest. Is er iets troosteloozers denkbaar, iets wat scherper de gruwelen van het kapitalisme doet peilen? Daar zijn duizenden van arbeiders, groot-industrieele arbeiders die almee in de ellendigste omstandigheden leven die in ons land worden aangetroffen, ouden en jongen, toch óók jongen, en er komt iemando m tot hen te spreken over opheffing uit die ellende en.... niet alleen dat zij hem niet volgen, niet handelen — ze komen zelfs niet luisteren! Zóóver hebben lange tijden van kapitalisme deze arbeiders ontmenscht, dat ze niet meer gelooven in iets beters, onverschillig zijn voor wat komen kan, onverschillig voor den strijd hunner klassegenooten. Waren ze maar tegen ons, waren ze maar georganiseerd in kerkelijke vereenigingen — de ondervinding met die actie opgedaan, zou hen geleidelijk aan onzen kant brengen. Maar ze zijn onverschillig, niets rukt hen uit hun sleurleven, uit de muffe ellende waarin zooveel geslachten tot steeds toenemende ontaarding zijn vervallen.

Ziedaar de werking van een ongebreideld kapitalisme, ziedaar de toestand waarvoor het georganiseerd verzet, waarvoor onze strijd de groote massa van het proletariaat heeft behoed. Het belang van de kapitalisten brengt ook menigmaal mede, zulk een lichamelijke en geestelijke ontaarding niet te laten ontstaan — maar dat zij er niet in 't minst tegenop zien, daarvan zijn de Leidsche textielarbeiders het levend bewijs.

En toch — zelfs in deze logge massa moeten en zullen wij beweging krijgen. In velen, die voor het geduldwerk van den vakstrijd nog niet rijp zijn, zullen wij door socialistische propaganda den geest van ontevredenheid opkweeken tot revolutionair besef. Nog geen medestrijders vooreerst, kunnen wij hopen van hen te maken, maar toch geregelde volgers, menschen die met ons betoogen en die gaan gelooven aan betere mogelijkheden. En die dan uit dat geloof de kracht putten om den strijd voor betere arbeidsvoorwaarden ter hand te nemen. Zoo ergens dan moet hier het socialisme den vakstrijd eerst den weg bereiden. Voor onze partij is hier een reuzentaak te volbrengen, een taak die voorloopig slechts zeer kleine resultaten belooft, maar waarbij ieder succesje van de allergrootste beteekenis is. Misschien dat de ontwikkeling van de Leidsche fabrieken tot meer moderne bedrijven plotseling onze taak ten zeerste komt verlichten. Maar ook dan zal dat eerste, moeilijkste werk geen krachtverspilling zijn geweest: dan juist wordt het van buitengewoon belang, goede aanknoopingspunten te bezitten.

Beter dan door dit werk met kracht ter hand te nemen, kunnen wij het recht van bestaan onzer partij niet bewijzen. v. S.

Uit het Buitenland.

De Fransche stakingen. — De vrees, die wij de vorige maal gevoelden omtrent het welslagen der nieuwe beweging onder het Fransche post- en telegraafpersoneel, een beweging te voorschijn geroepen door de onderdrukkingsmaatregelen der Fransche radicale regeering, precies op dezelfde wijze als bij ons in 1903 de tweede spoorwegstaking werd uitgelokt door de reactionnaire Kuyper-regeering, die vrees had alle reden van bestaan blijkens het verloop van de beweging in de afgeloopen 8 dagen.

De tweede staking heeft lang niet de eensgezindheid en dat algemeene verzet bij alle categorieën van het personeel gevonden als de eerste. De beambten van het centrale telegraafkantoor b v. te Parijs hebben zich dezen keer onthouden en dit heeft de regeering van Clemenceau—Briand en de geheele burgerlijke pers gelegenheid gegeven om al vroeg triomf te kraaien en iederen dag te verzekeren, dat de staking mislukt was en hoe langer hoe meer verliep. Wat niet wegneemt, dat de postdienst totaal in de war is gekomen. De regeering treedt op precies dezelfde wijze op als Kuyper hier deed. Bij honderden zijn de post- en telegraafbeambten ontslagen, omdat zij weigerden onder het juk te bukken, dat de „democratische" Republiek voor hen heeft opgericht, omdat zij weigerden zich tot staatsslaven te laten degradeeren, tot wezens, die behalve hun arbeidskracht ook nog hun heele bestaan buiten den dienst in dienst van den ondernemer-staat moeten stellen.

De Burgerlijke staat in zijn zuiveren vorm, dwz. in den republikeinschen regeeringsvorm, vertoont zich in zulke oogenblikken weer in zijn volkomen naaktheid, in zijn eigenlijk wezen, dwz. als uitvoerend Comité der bourgeoisie. En de arbeiders zien door zulke daden duidelijker dan ooit dat zij niet vrij kunnen zijn vóór dat de Staat, dat instrument der bourgeoisie, door hun klassen is veroverd, is afgeschaft en vervangen.

De burgerlijke Staat, dat is dictatuur der bourgeoisie, de onderwerping van het proletariaat, en niet het minst van het Proletariaat in dienst van den Staat.

Vragen wij nu, wat de oorzaak is van de gedeeltelijke mislukking dezer tweede, opgedrongen staking — gedeeltelijk, aangezien duizenden van het personeel toch heldhaftig pal zijn blijven staan voor hun rechten en hun klasse — dan moeten wij in de eerste plaats in aanmerking nemen, *niet* de onderdrukkingsmaatregelen der regeering, maar wel de schifting in het personeel der post en telegrafie zelf, die door de eerste staking en de gevolgen daarvan is ontstaan. Bij de eerste staking konden ook alle burgerlijk denkende elementen onder het personeel meedoen, omdat de beweging zich in hoofdzaak richtte tegen een ook uit een burgerlijk oogpunt ongepermitteerd stelsel van bevoorrechting en bederf, belichaamd in den staatssecretaris Simyan. De eerste staking had dan ook de sympathie van de bourgeoisie, althans van de gemiddelde bourgeoisie en de kleine burgerij.

Nu is het heel wat anders. Deze staking gaat om de proletarische rechten der arbeiders in staatsdienst en daarvoor voelen de burgerlijke klassen van alle gading niets, daar staan zij zelfs vijandig tegenover.

Verder heeft een deel der beambten zich aangesloten bij de arbeidersklasse en dit is het juist, wat de regeering met haar Beambtenstatuut wil verbieden en waartegen zich de „publieke opinie" der bourgeoisie ook zoo sterk verzet.

Dit alles heeft gemaakt, dat de proletarische en de burgerlijke elementen onder het personeel van elkaar los zijn geraakt. De „heeren" onder de beambten kijken nn naar de bourgeoisie, naar de Kamer en naar de groote pers. De proletariers onder de beambten kijken naar de proletariërs daarbuiten.

In zekeren zin heeft dus deze beweging een verheldering van den toestand ook gebracht. Duizenden kleine beambten zijn zich van hun positie als loonarbeiders-in-staatsdienst bewust geworden, hebben leeren inzien, dat zij alleen door aansluiting bij de georganiseerde arbeiders heil hebben te zoeken.

Maar de schoone eensgezindheid van de eerste staking is verdwenen evenals zij spoedig verdween wanneer een burgerlijke Revolutie had overwonnen, in 1789 of in 1848.

De groote vraag is nu, wat de arbeiders zullen doen. Van een algemeene werkstaking ter ondersteuning van de stakende post- en telegraafbeambten en om druk uit te oefenen op de regeering zijn de krachten wel niet voorhanden. Het anti-politieke syndicalisme en de zwakheid der organisatie van de Socialistische Partij zijn daarvan de oorzaak.

Maar zelf de meest verblinde anti-politiekers (anarcho-syndicalisten), de aanhangers van Hervé enz., die deel uitmaken van de politieke partij, terwijl zij de politieke actie verwerpen, leeren uit hetgeen nu gebeurt, 't een en ander.

Dat het de *Staatsmacht* is, die, in handen van de bourgeoisie, alle pogingen tot verheffing en bevrijding van de arbeiders verhindert, dat de *Staatsmacht* de muur is, waar tegen het staatspersoneel zich nu weer dreigt te pletter te loopen en waartegen de georganiseerde arbeiders met hun vakvereenigingen niet op kunnen, dat moet zelfs den meest verblinden anarchist of Hervéist in 't oog springen. En dat dus de strijd der arbeiders en beambten een politieke strijd moet zijn, die les schreeuwt Clemenceau hun van de daken, met zijn ontslag op groote schaal, zijn politie en zijn soldaten.

Het meest te bejammeren wellicht, bij heel onze actie, is de slappe zwakke houding der Socialistische Partij in deze crisis, een gevolg van haar weinige organisatie en het weinig proletarisch inzicht bij haar meerderheid, uit reformisten en syndicalisten bestaande.

De Correspondent der Leipz. Volksz. schrijft terecht:

„De socialistische Partij staat weer eens aan den kant, en moet zich bepalen tot parlementaire demonstraties. Zij heeft een oproep besloten en tot vergadering opgeroepen, maar in Parijs beriep zij er geen enkele. Terwijl misschien voor een paar dagen nog het bezwaar mocht gelden dat men vreesde de postbeambten van den steun der burgerlijke radicalen te berooven, door hen geheel met arbeiders gelijk te verklaren, is nu het strijdgebied totaal veranderd. Maar de socialistische Partij heeft in Parijs, de voeling met de massa's zoozeer verloren, dat zij in die groote crisis elke daad moet nalaten."

Wat baat het in de omstandigheden, dat de Partij pas weer een aantal nieuwe zetels in het Parlement heeft veroverd? v. R.

* * *

Na tamelijk lang weifelen heeft de Arbeidsconfederatie, zoo bericht *De Telegraaf*, nu toch nog de algemeene werkstaking afgekondigd. De syndicalisten zijn dus tot een politieke staking overgegaan. De Fransche arbeiders moeten, bij gebrek aan Marxistische leiding in de hoofdstad, door de ondervinding leeren, wat hun ontbreekt. Dat proces kan niet zonder slachtoffers zich voltrekken.

De klove tusschen het radicalisme en de arbeidersklasse wordt er in ieder geval door verbreed.

Socialistische Ministers in België?

In het hoofdorgaan van de Belgische Arbeiders-Partij, de Brusselsche *Peuple*, wordt op het oogenblik tusschen *De Brouckère* en *Bertrand* gediskussieerd over de vraag, of de Arbeiders-Partij in een komend liberaal Ministerie een ministerpost zal aanvaarden, ja dan neen. Op aanvrage van eenige liberale bladen heeft de door *De Brouckère* geleide *Peuple*-redactie verklaard, dat een Socialist geen post in een burgerlijke Regeering kan aanvaarden, alleen reeds wegens het verbod te dien opzichte uitgesproken door de resolutie van het Internationaal Kongres van Amsterdam in 1904. Daarop kwam *Bertrand*, een van de oudste en bekendste partijleiders en een der stichters van de *Peuple* tegen de Redactie met het verwijt, dat het voor het uitspreken van deze meening thans niet het geschikte moment was en dat deze uiting bedenkelijk was, omdat ze bij de Kamerverkiezingen in het volgende jaar een massa democratische kiezers van de Socialistische Partij zou kunnen afstooten. Bertrand was van meening, indien de verkiezingen tot den val van de klericale Regeering mochten leiden — wat

inderdaad geenszins uitgesloten is — dat dan een Kongres van de Arbeiders-Partij moest worden bijeengeroepen, om de kwestie te bespreken. Hijzelf zou dan voor het deelnemen aan de liberale Regeering opkomen, en hij verwachtte, dat de meerderheid der partijgenooten dit standpunt zouden innemen. De resolutie van het Internationaal Kongres van Amsterdam zou geen belemmering zijn, want eerstens waren de Internationale Kongressen geenszins bevoegd aan de nationale partij hun taktiek voor te schrijven, en ten tweede kon datgene, wat in Amsterdam door een meerderheid van Bulgaren en Japanners was besloten, voor België geen maatstaf zijn.

In zijn schitterende verdediging van de Amsterdamsche resolutie konstateerde *De Brouckère*, dat het gevaarlijk zou zijn, de beslissing over deze zaak tot na den val van de klerikale Regeering te verschuiven, nu men zich eenmaal in een niet vermoede oppositie tegen de Amsterdamsche resolutie had uitgelaten. Bertrand antwoordde, dat men best binnen acht dagen na den val van de klerikale Regeering een Kongres zou kunnen houden, om dan een beslissing te nemen. Natuurlijk wordt hiermede slechts beoogd, gebruik te maken van de onmogelijkheid om aan zulk een kongres een helderheid brengende discussie in de pers en in de organisaties te doen voorafgaan en bovenal gebruik te maken van het enthousiasme der partijgenooten over het aanbreken van een „liberaal" tijdperk, om zoodoende de Partij te overrompelen, Dit is des te gemakkelijker uitvoerbaar, omdat de organisatorische samenstelling van de Belgische Kongressen byzonder gebrekkig is en maar al te geschikt tot het vormen van kunstmatige meerderheden, enkel voor het oogenblik bestemd.

Het is weliswaar nog niet zóó ver met de Belgische Arbeiders-Partij, dat het gevaar van het in vervulling gaan der verwachtingen van Bertrand onmiddellijk zo u dreigen. Het debat zal stellig niet ertoe bijdragen, om de stemming van de Partij ten gunste van het Ministerialisme te versterken, want daartoe is De Brouckere niet alleen in de zaak, maar ook in de manier van polemiek te zeer de meerdere van zijn bestrijder. Toch moet men niet de oogen sluiten voor het feit, dat de reformistische stroomingen in de Belgische Arbeidersbeweging in het algemeen aan het toenemen zijn en dat tengevolge van de gebrekkige socialistische opvoeding door de Partij de wanverhouding tusschen de materieele macht van haar organisatie en de zwakheid van het socialistische inzicht bij de massa's hoe langer hoe grooter wordt. De algemeene politieke taktiek van de Partij, die geheel reformistisch is en de steeds algemeener wordende practijk van enkele partijgenooten, om in het beheer van gemeenten met burgerlijke Raadsmeerderheid belangrijke posities in te nemen, maken het óók niet onmogelijk, dat een experiment à la Millerand (de zoogenaamde Socialist, die omstreeks 1900 in Frankrijk in een burgerlijk Ministerie zat, zelfs te zamen met den beul der Kommune-mannen van 1871, Generaal Gallifet) ook hier in België geprobeerd wordt. Te meer is dit mogelijk, omdat de „kandidaten' voor de ministers-plaats onder de meest invloedrijke partijleiders talrijk en roerig genoeg zijn, — behalve Bertrand zelf vooral *Anseele*, die reeds meermalen deze kandidatuur om zoo te zeggen officieel heeft geproklameerd.

Als evenwel deze discussie ertoe zou kunnen bijdragen, de Belgische partijgenooten, die op den bodem van de taktiek der Internationale Sociaaldemocratie staan, in beweging te brengen en te overtuigen van de noodzakelijkheid zoowel van een energieke oppositie tegen de verdoezelings-tendenzen in de Partij als van een stelselmatige marxistische verheldering der inzichten onder de massa's, dan zou men Bertrand voor den stoot, die hij daartoe gegeven heeft, niet dan dankbaar kunnen zijn. Want het eenige middel, om de Belgische Arbeiders-Partij ervoor te behoeden, dat later een marxistische oppositie *tegen* haar noodzakelijk wordt, is thans de marxistische oppositie in haar eigen rijen zoo energiek mogelijk tot uiting te doen komen. *L. V.*

Economische Kroniek.

In het nummer van 8 Mei wees de redacteur C. op het merkwaardige feit van „middenstandsbescherming" door het soc.-democratische Kamerlid Hugenholz, in ons parlement.

Men zal zich het feit nog wel herinneren, waarover het ging, *de extra-bescherming der kleine exportslagers*. En terwijl het beginsel-program, waarop genoemde volksvertegenwoordiger gekozen is, duidelijk spreekt van het kleinbedrijf, dat verdwijnen moet, omdat de maatschappelijke ontwikkeling het meer productieve grootbedrijf heeft voortgebracht, meent de heer Hugenholz toch aan dat reactionair spelletje van bescherming van het kleinbedrijf te moeten meedoen.

Reactionair spelletje! Want het kleinbedrijf is in de industrie op elk gebied aan het verdwijnen. En de verdringing daarvan door het grootbedrijf draagt voor ons de belofte van een schoone toekomst in zich, omdat dit laatste in korteren tijd en met minder moeite meer weet voort te brengen dan het kleinbedrijf. De doordringing van het grootbedrijf beletten of belemmeren, beteekent de maatschappelijke vooruitgang tegen te houden, is dus reactionair in de ergste zin van het woord.

Men kan geen feiten genoeg bijeen brengen, om het bovenstaande telkens opnieuw te laten zien, daar het de arbeidende klasse het inzicht schenken moet, wars te willen zijn van al zulk dwaas en misdadig streven.

Juist heeft zich in devorige week in den Duitschen Rijksdag een geval voorgedaan, waarin de ondergang van het kleinbedrijf wederom duidelijk aan het licht trad.

De „Centrum"partij — bij ons zouden wij van de Roomsch-Katholieke Staatspartij spreken — deed een voorstel tot invoering van eene progressieve omzet-belasting voor het grootbedrijf onder de korenmolens. Het doel van dit voorstel was het volgende: het rijk eene dergelijke hooge belasting door de groot-molens te laten betalen, dat hunne maalprijzen even hoog zouden worden als in het kleinbedrijf. Een der reactionnaire verdedigers van dit voorstel zeide: „De grootkapitalistische ontwikkeling beteekent hier een soort vuistrecht, waardoor de middenstand geruïneerd wordt, zonder dat het economisch noodzakelijk is. Tegen deze ontwikkeling verzetten wij ons. Wij mogen voor wetgevende dwang op het gewichtig gebied van het molenbedrijf niet terugdeinzen, wij moeten de oprichting van nieuwe grootmolens en de uitbreiding van reeds bestaande bemoeilijken. In deze richting zal de door ons voorgestelde progressive omzetbelasting werken".

Dat het kleinbedrijf er in deze speciale branche er leelijk aan toe is, verklaarden alle sprekers zonder uitzondering. Zoo kwam de voorsteller van dit reactionnair wetsontwerp verklaren: „In de laatste twintig jaar heeft het gebruik van koren belangrijk toegenomen, maar het aantal molens-arbeiders is met 20.000 afgenomen, een groot aantal kleine en gemiddelde bedrijven zijn te gronde gegaan.... En thans voelen zich reeds niet slechts, de middelmaar ook zelfs de grootbedrijven door de reuzenbedrijven bedreigd."

En een andere afgevaardigde zeide ter verdediging van het ontwerp: „In de laatste jaren zijn er duizende van kleine molenbedrijven ten gronde gegaan."

Het was vanzelfsprekend dat den sociaal-democraten de taak toeviel, dit reactionnair streven het krachtigst weerstand te bieden en — in waardige tegenstelling met hetgeen in ons parlement door den heer Hugenholtz gezegd werd — hield Molkenbuhr een krachtig pleidooi tegen al dat achterlijk gedoe. Hij wees er op, dat het grootbedrijf, ook bij de graanmolens, de productiekosten verlaagt, doordat er in korteren tijd veel meer arbeid verricht wordt, dan in de kleine bedrijven, werkende met kleine productiekrachten. Zoo *werkt dan ook de grootmolen bijna vijf maal zoo goedkoop* als de molen van het kleinbedrijf. „Wanneer al het Duitsche meel in klein-molens gemalen zou worden, zou dat 203 millioen mark kosten, in groot-molens slechts 46 millioen m. ook. Het verschil der maalkosten bedraagt dus 157 millioen mark en daardoor alleen is reeds het bestaansrecht der groot-molens bewezen, want het zou door niets te rechtvaardigen zijn deze 157 millioen mark meer uit te geven, die door de grootmolens bespaard kunnen worden."

En dan wijst Molkenbuhr er verder op, dat als men door eene belasting de ontwikkeling naar het grootbedrijf belemmeren of de grootbedrijven volledig dooden wil, op welke gronden dit dan alleen bij speciale bedrijven geschieden zal. „Hetzelfde verschijnsel," zoo gaat onze Duitsche partijgenoot dan voort, „dat de grootproductie zich steeds meer uitbreidt en het aantal der bedrijven afneemt, merken wij toch bij *alle* bedrijven op. Dat bewijzen ons ook de resultaten der laatste bedrijfstelling.... In de machineïndustrie, in de chemische, in de papierindustrie, in de bouwvakken, in de lederindustrie, overal zijn de grootbedrijven relatief meer en meer gegroeid.... In de textielindustrie is het aantal der bedrijven van **406.000** in het jaar 1882 op **161.000** in het jaar 1907 absoluut gedaald. Zoo is het ook in de metaalindustrie, in de steen- en aardeverwerkende bedrijven, het aantal der bedrijven is verminderd...."

Zeer juist karakteriseert Molkenbuhr dan dergelijk kunstmatige instandhouding van de middenstand aldus: „De gedachtegang van dit voorstel is daarom zoo reactionair, omdat hier niet de technische vooruitgang van de gemeenschap behouden wil, maar het kleinbedrijf in stand wil houden, ook wanneer het achterlijk geworden is. De heeren zullen wellicht de behagelijke positie van een klein molenaartje zeer henijdenswaardig vinden, en hem die voor altijd willen verzekeren, hetzelfde recht zou echter ook de kleine smid kunnen laten gelden en alle andere kleine handwerkslieden."

Ten slotte zegt Molkenbuhr, dat dergelijke pogingen, die het ondergaande kleinbedrijf in stand wenschen te houden, een onmogelijk streven is. De eenige redding is natuurlijk het socialisme, die de onmiskenbare voordeelen van het grootbedrijf allen ten goede zal doen komen. En hij eindigt aldus: „Zouden wij weer naar het kleinbedrijf willen terugkeeren, zoo zouden wij het geheele volk in groote ellende brengen. Economisch zouden wij voor het volk niets voordeeligs bereiken maar het ten opzichte der beschaving onmetelijke schade berokkenen. *Aan eene dergelijke Chineesche politiek doen wij niet mee.*"

Of in Holland misschien — wij zijn immers de Chineezen van Europa — sommige „Sociaal-Democraten" daaraan **wel** wenschen deel te nemen, is iets, waarover men zich bij den heer Hugenholtz te informeeren heeft. Wie weet! S. D. W.

Van de Afdeelingen.

Leiden. De fanatieke bestrijders onzer partij hebben een flinke nederlaag te boeken. In een buitengewoon druk bezochte vergadering (er wordt hoofdelijk gestemd) verwierp de L. B. B. een motie van afkeuring aan het bestuur, dat de S. D. P. tot de Meibetooging had uitgenoodigd met 23 tegen 15 stemmen en 16 blanco's.

Candidaat voor de Tweede Kamer is L. de Visser; voor den Raad in de drie districten W. C. Hemerik, J. Verver, A. van Egmond en in I en II bovendien D. Hannaart.

Zwolle. De huish. verg. besprak strijdprogram en stukken. Gestemd zal o.a. worden 't voorstel Westeremden in zake 't referendum. Twee afgevaardigden werden aangewezen voor 't Congres.

Ingezonden.

„Verkeerde voorstelling."

Bussum, 28-4 '09.

Geachte Redaksie,

In het nummer van 24 dezer schrijft onder bovenstaande titel de heer J. M. uit Bussum een stukje, dat als volgt aanvangt:

„In „Het Volk" van een dezer dagen wordt gemeld, dat de afd. Bussum van onze partij *pogingen in het werk stelt* bij de Meifeestviering *scheuring te brengen onder de arbeiders van Bussum.*"

(Kursiveering van mij v. d. K.)

Zou de heer J. M. misschien het nummer van „Het Volk" willen noemen, waarin dit bericht voorkomt?

Mag ik er verder nog op wijzen, dat op de argumenten door de afd. S. D. A. P. voor de weigering aangegeven, niet wordt ingegaan.

Dankend voor de plaatsruimte,

VAN DER KIEFT,
Secr. afd. S.D.A.P. Bussum.

Ik wil den inzender er opmerkzaam op maken, dat mijn bericht niet tusschen aanhalingsteekens stond; ik gaf omschrijving van de conclusie welke „Het Volk" uit het Bussumsch bericht trok. Die conclusie was verkeerd, was valsch voorgesteld, niet het bericht van den correspondent. Het bericht staat in „Het Volk" van 18 April j.l.

De argumentatie uwer afd. is wel beantwoord, anders had de laatste gecursiveerde zin in de 2e alinea niet geschreven behoeven te worden.

Bussum, 18-5 '09. J. MULDER.

Korrespondentie. Corr. te U. Bericht voor 't vorig nummer te laat; zend uiterlijk Donderdagavond. Nog konden niet worden geplaatst, o. a.: Verantwoording strijdpenning, Boekbespreking Nieuwe Tijd, Vrouwenrubriek, Eenige ingezonden stukken en Afdeelingsberichten.

Advertentiën.

Ondertrouwd:

FREDERIK M. BOXEM

en

JOHANNA M. F. DIEDRICH.

Amsterdam, 18 Mei 1909.
Da Costakade 214 [1].

KAUTSKY

Der Weg Zur Macht.

Politische Betrachtungen über das Hineinwachsen in die Revolution.

Zweite, durchgesehene Auflage.

Omv. 104 pag. Prijs f 0.35.

H. A. WAKKER, Boekh., Rotterdam.

Na 1 Juni a.s. KOLKKADE 1, hoek Hoofdsteeg, tegenover Plan C.